

**Michela Murgiová:** *Accabadora*. Přel. **Marina Feltlová**, Paseka, Praha, 2014, 160 s.

Slovo „accabadora“ vychází ze sardského „s'accabu“, konec, a doslova znamená „ta, která ukončuje“. Užívalo se k označení ženy, jejímž povoláním bylo pomáhat z tohoto světa zdoluhavě umírajícím lidem, a to na jejich vlastní přání či na žádost rodiny. Ve stejnojmenném románu otvírá mladá italská autorka **Michela Murgiová** otázku eutanázie, která je stále ožehavá, a to nejen v přísně katolické Itálii... Nahlíží na ni ovšem pro našince zcela neobvyklou optikou, a sice okénkem do starého sardského venkova 60. let.

Murgiová (nar. 1972 na Sardinii) debutovala roku 2006 autobiografickým deníkem pracovnice call centra *Il mondo deve sapere. Romanzo tragicomico di una telefonista precaria* (Svět se to musí dozvědět. Tragikomický deník telefonistky na dobu určitou), kterým se inspiroval Paolo Virzì k natočení filmu *Tutta la vita davanti* (Celý život před sebou). *Accabadora* je její první román. V Itálii vyšel roku 2009 a vzápětí si vysloužil šest literárních cen včetně prestižní Premio Campiello. Autorka se v něm navrácí ke kořenům a rozkrývá jednu z odvrácených stran prastaré sardské kultury. Mistrně přitom pracuje s jazykem, který je surový, ryzí a zvláště poetický stejně jako lidé, o nichž vypráví.

Příběh sleduje osudy dívky Marii, poslední ze čtyř dcer chudé vdovy Listruové, vyrůstající ve vesničce Soreni kdesi v sardském vnitrozemí. Bez peněz, bez budoucnosti, takřka beze jména... Maria zkrátka vyráží do života jako „poslední“ ve všech ohledech. V jejím životě ale ještě v útlém věku dochází k obrovskému zvratu, když si ji k sobě vezme bezdětná švadlena Urraiová a přisvojí si ji jako „dítě duše“.

*Když se Bonaria rozhodla vzít si dítě duše, tím nejtěžším pro ni nebyla ani tak zvědavost lidí jako spíš prvotní reakce samotného děvčátka, které si domů přivedla. Po šesti letech, kdy se noc co noc dělila o vzduch jediného pokoje se svými třemi sestrami, bylo zřejmé, že prostor, který Maria považovala za svůj vlastní, nepřesahoval délku její paže. Příchod do domu Bonarie Urraiové touto vnitřní geografii otřásl; prostory mezi stěnami vyhrazené pouze jí byly najednou tak rozsáhlé, že holčičce trvalo několik týdnů, než se přesvědčila, že z uzavřených dveří mnoha pokojů nikdo nevyjde se slovy: „Na to nesahej, to je moje.“*

Osud tomu chtěl tak, že Bonaria Urraiová na svět nikoho nepřivedla, ale naopak z něj vyprovázela jiné: ty dlouho a bolestně umírající. Na Sardinii se říkalo, že když se duše nechce oddělit od těla, může to znamenat jen dvě věci: buď jí v tom brání božská ochrana, nebo vina. *Accabadora* pomáhala podobným nešťastníkům, kteří uvízli kdesi v bolestném pásmu mezi životem a smrtí, vysvobodit se z tělesného zajetí a přejít na druhý břeh. Když se sama Bonaria ocitne na sklonku života, najde v Marii šikovnou pomocnici a dědičku. Záhy dívce předá veškeré krejčovské umění, pravdu o svém druhém povolání před ní ale zatají. Nakonec je s ním dívka konfrontována navzdory vlastní vůli, a to ve dvou zásadních momentech, ve kterých právě jeho kontroverznost vyjde velice ostře najevo. Poprvé, když Urraiová sprovedí ze světa mladého souseda, který přišel o nohu a vzdal život. Tehdy Maria náhodou tajemství odhalí a odmítne je, uteče před ním. Podruhé, když pečuje v posledních chvílích o samotnou *accabadora*, se k němu ale musí postavit čelem...

Román přináší skrze motiv smrti autentické svědectví o charakteristické symbióze paradoxů v životech italských venkovanů v dobách ne tak dávno minulých. Autorka nechává tyto zvláštnosti vyplout na povrch prostřednictvím nejrůznějších detailů – odklizení posvátných předmětů, které má usnadnit duši odtržení ze světa živých, tragický a monotónní nářek profesionální plačky placené rodinou, která sama předešlé noci přivolala k umírajícímu accabadoru, pověry a nepsané zákony zakódované hluboko v lidských myslích. To vše brilantně vypovídá o oné podivné homeostázi náboženských zvyklostí, lidových tradic a prostého pragmatismu v jádru každodenního života uzavřené komunity, která je pro italskou periferii dodnes typická a z pohledu dnešního člověka tak záhadná a tajemně přitažlivá.